או כמנחת סומה תקדוש אי לא לא קמ"ל דמייתי מן החימים: מתני' אמר אמרה

פרה זו הריני נזירה אם עומדת אני אומר

הדלת הזה הריני נזירה אם נפתח אני בש"א

נזיר ובה"א אינו נזיר אמר רבי יהודה אף

כשאמרו ב"ש לא 6 אומרים אלא באומר

הרי פרה זו עלי קרבן אם עומדת היא:

גמ' פרה מי קא מישתעיא אמר רמי בר

חמא הכא במאי עסקינן כגון שהיתה פרה

רבוצה לפניו ואמר כסבורה פרה זו אינה

עומדת הריני נזיר מבשרה אם עמדה מאליה

ועמדה מאליה והלכו ב"ש לשימתן וב"ה

לשימתן בית שמאי דאמריםמן הגרוגרות

ומן הדבילה הוי נזיר הכא גמי כי אמר

מבשרה הוי נזיר וב"ה אומרים לא הוי נזיר

והא אמרוה ב"ש חדא זימנא אמר רבא

תרתי תלת וכן תני ר' חייא תרתי תלת וכן

. א"ר אושעיא תרתי תלת וצריכי דאי איתמר

בהא גרוגרות ודבילה התם הוא דאמרי ב"ש

הוי נזיר משום דמיחלפן בענבים אבל בשר

בענבים לא מיחלף ואי איתמר בשר הכא

הוא דאמרי ב"ש הוי נזיר בבישרא וחמרא

אבל גרוגרות ודבילה לא קמ"ל ואי איתמר

הני תרתי הני הוא דקאמרי בית שמאי אבל

דלת אימא מודו להו לבית הלל ואי תנא דלת

בהא קאמרי בית הלל אבל בהך תרתי אימא מודו להו לבית שמאי קמשמע לן דלא

אמר רבא מי קתני אם עמדה מאליה אלא

אמר רבא כגון שהיתה פרה רבוצה לפניו ואמר הרי עלי קרבן בשלמא פרה בת

קרבן היא אלא דלת בת קרבן היא אלא

אמר רבא כגון שהיתה פרה רבוצה לפניו

וב"ה [סברי] אם לא עמדה כלל משום דרבולה והא קמתה וכיון דקמתה אינו חייב להביא קרבן זו וא"מ והא בלישנא דמתני"

הדבור כגוו כו': בן פרה זו:

ג] תתקיים: ד] והלכו ב"ש: ה] כי: ו] מיר: ז] ועמדה:

חז שהוציחה: עז ויאמר המו

בלבו (אסתר ו): י] דאמרי

כ] והיאך אידך דגרוגרת: ל] גליון ענין אחר ולריכי

דאי אתמר גרוגרת כו' וכי

הענבים הוי נזיר אף כשאמר

דאמר הריני נזיר מבשרה

אימא לא להוי נזיר דליכא

למיגזר דאי האי לא הוי נזיר

האי דנזר מן הענבים נמי לא

לבני נזיר דלירא למינור נדי

:ס"ל

היכא דהיכא דאמר

 ה) [לעיל ט.], ב) [לעיל ט.],
ג) [נדרים י:], ד) ס״ח מענבים, ד) נ״ח וליזלו, ו) שייך לע״ב, ו) שייך לע״ב,

הגהות הב"ח

(א) במשנה כשאמרו ב"ש לא אמרו אלא: (ב) רש"י ד"ה אמרה פרה וכו' אם תתקיים מחשבתה וכו׳ הריני גזיר מן הגרוגרות: (ג) ד"ה א"ר יהודה וכו" היא מאליה ועמדה מאליה דהוי: (ד) ד"ה כסבורה וכו׳ שכן תלינו מחשבה . ותיבת מה נמחק: (כ) ד"ה משום דמיחלפו וכו׳ כמירות כדתני בפ״ק הס״ד: (ו) ד״ה אלא וכו׳ שאינה עומדת מתעכבת

הוהות מהר"ר רנשבורג

א] רש"י ד״ה ואמר הרי עלי קרבן וכו׳ אם לא ועמדה מאליה ינומידנה ב"ש סברי תורפיה דהאי גברא וכו' נ"ב הד"א: ב] תום' ד"ה פרה זו וכו' בן ינוש לי הפני עומדת הא מדקתני הריני עומדת מכלל דרבולה היא נ"ב זה נמחה א"מ: ג] בא"ד אע"ג דלא הזכיר כלל נזירות נ"ב כאן הס"ד ואח"כ מה"ד והלכו: ד] ד"ה תרתין תלת כו' ולקמן בד"ה מי קתני ובעמוד ב' בד"ה ואמר אפרש כצ"ל. א"מ: ה] ר"ה הרי עלי כקרבן פי' הפרה ור"ל אם עמדה אם לא עמדה ה' תיבות מן אם עד עמדה נמחקו ונ"ב אם לא כדמסיק לקמן כצ"ל א"מ: לעמידה

הגהות התוספות

2. מיבות "מה שהיא רבולה ומסתמא מחשבה זו בלבה" נמחקות. 3. ל"ל ולהכי. 4. ל"ל אמר. 5. ל"ל והיה נופל או בטוב לשון אני ולכך כו'. 6. 5"ל יש לחמוה. 7. מיבת וחמרא נמחה ול"ל לחודיה. 8. ל"ל וליזלו לשיטתן. 9. חיבות ולכן החשה נמחחות ול"ל הגה"ה יאקשה לו כו' ועי' ב"ר. 10. ל"ל לשון. 11. ל"ל כיון שחלה. 12. ל"ל לא הולרך. 13. ל"ל ועמדה מאליה. 14. ל"ל קרבן. 15. חיבות אם עמדה נמחק. ול"ל אם לא עמדה ועמדה מאליה. 16. מתיכת אלא ועד סה"ד נמחק. ול"ל כדמסיק לקמן ב"ש סברי כו' והכל דיבור אחד. 17. כאן נ"ל אלא דלא שבקיה לסיומי למילתיה עד דפריך ליה.

פי' הרא"ש

הדר ביה: ה"ג אמר אמרה פרה זו הריני נזירה אם עומדת אני אמרה הדלת הזו הריני נזירה אם נפתחת אני הדלת לשון נקבה . מדכתיב הדלת תסוב על צירה ובגמ׳ מפרש לכולה אינה עומדת כמו והאניה חשבה להשבר כלומר לפי ענינה אינה יכולה לעמוד והיינו אמר אמרה פרה זו דמתני׳

שמאי וב״ה בפלוגתא דרישא מן הגרוגרות ור׳ יהודה קאמר דלא פליגי בנזיר אלא כשפירש דבריו ואמר שלא נתכוון אלא לאסור הפרה עליו כקרבן ותימ׳ וליתני הריני נזיר מבשר פרה זו וי״ל דנקט פרה רבוצה לאשמועינן כשהוא אומר בלשון הזה יש במשמעות שתעמוד מאליה אבל אם בעמידת אדם לא הוי נזיר לב״ש וכן בדלת אם אמרה לפי ענינה של דלת שלא תהא ים במשכתות ומנגמות מאל זומב אם בכפרות הוא מאות הול להם לכך בול האם אמותות לכך בנו מדילות האם במחות הבלישנא המנג נפתחת הריני נזרי ממנת אם נפתחה היא נופתחה על ידי הרוח כן פיי המפרשים והלשון דחוק דמשמע דלישנא דמתני דכל מתני מאמר הפרה הוא ופיי היא לעמוד וברצון תדור נזיר אם תעמוד בלשון משל אדם הנודר בעת צרה ואני משלים חפצה הריני נזיר מבשרה אם עומדת

פרה זו. כגון שהיתה פרה רבולה לפניו משמע ליה דהיתה רבולה מדקתני אם עומדת אני לשנויא דרמי בר חמא יש לפרש לישנא דמתני׳ הכי אמר פי׳ אמר אדם הרואה הפרה הרבולה (הא מדקתני הריני עומדת מכלל דרבולה היא) ב] אמרי אמרה פרה זו (פי׳

סבורה פרה זו) כלומר סבורה פרה זו בלבה מה שהיא רבונה ומסתמא מחשבה זו בלבה2 מחמת שרבולה כ"כ שאינה יכולה לעמוד מאליה ולא שהפרה עלמה מחשבת כן שהרי אין לה דעת לסבור ולחשב אלא כלומר בני אדם העוברים ורואים אותה רבונה כל כך בכח סבורים בלבם לומר כן ולפי שהרואה הפרה חושב כן בלבו על הפרה לפיכך תולה המחשבה בפרה עלמה כמו והאניה חשבה להשבר (יונה א) ולא שהאניה חשבה כן אלא האדם הרואה האניה חושב עליה להשבר ותולה הפסוק המחשבה באניה ה"נ תולה המחשבה בפרה הריני וזירה אם עומדת הריני מוסב על האדם המקבל עליו הנזירות להכי? קאמר הריני נזירה מפיק ה״א הריני נזיר מבשרה אם עומדת ורמי בר חמא מוסיף על לשון המשנה אם עומדת מאליה כי מאליה אינו מלשון המשנה אני לריך לדחוק ולפרש שמוסב על האדם המקבל המירות וה"ק אם עומדת מאליה אני נזיר מבשרה ואע"ג דכבר אמרה הריני נזירה כפל מלה הוא על האדם המקבל המירות לכן נראה למהר"ף נ"ע דלפום ריהטא דמתני' משמע שהפרה עלמה אמרה הריני נזירה אם עומדת אני היה נופל בטוב בלשון זולכך נשנית במשנה לשון אני אבל לשנויא דרמי בר חמא לא היה לריך לשנות אני שכבר אמרה הריני מירה ויתור לשון הוא אלא שהמשנה שנויה כאילו הפרה מדברת וכי היכי דמיירי לישנא דמתני' אפרה ה"נ יש לפרש אדלת. והר"ר יוסף איש ירושלים פירש דה"פ דמתני' אמר פירוש אמר האדם כשראה פרה רבונה כמדומה אני דאמרה פרה זו הריני

ואינה יכולה וברלון חדור נזירות אם תעמוד אני אשלים לה דבריה כי הריני נזיר מבשרה אם תעמוד וכולה מתניתין אמלחא דפרה והש"ם מוסיף בה מילתא דאמר האדם וקלת לתמוה? על שטה זו דאי איירי שהאדם אומר בפירוש הריני נזיר מבשרה אם היא עומדת א"כ הוי כוליה עניינא דאמרה פרה בכדי דאין דיבורה מועיל כלום ונראה לפרש שאין האדם אומר כלום רק שהיה מספר מילתא דפרה ולא שייך בה נזירות רק שתהא מופרשת לאיסורא שלא יהנה מבשרה הלכך כשאדם מספר לפנינו כך בדעתו לקיים עליו שיהיה נזיר מבשרה ופליגי ב"ש וב"ה כאילו אמר האדם בפירוש אני נזיר מבשרה אם תעמוד ומיהו ל"ע

בשר הכי דבשר בעובים לא מחלף ואי אתמר בשר הכא הוא דאיכא למגור משום מרתי בגרוגרות ובשר דהאי יחמרא דמתכלי ביחד להכי גזרי ב"ש בהני תרתי דהוי נזיר אבל דלת כו': וכן תני ר' חייא בתוספ׳ דבחרתי חלח ברל אלו גרוגרות ודבילה ופרה ודלת נוהג טעם זה. תוספות משום דמחלפן כו' כן איתא בכ"י: מ] אם לא יעמידנה פי' הרא"ש (המשך) היא וכל לישנא דמתניתין . מאמר הפרה הוא והתלמיד הוסיף בה פ׳ מאמר דאדת וקצת קשה אם אמר האדם בפירוש הריני נזיר מבשרה בפרוש הוו כי מאמר דפרה א״כ כל מאמר דפרה דמתני׳ בכדי נקטינן דאין דיבורה מועיל כלום ועוד ונראה לפרש שהאדם לא קבל עליו נזירות בפי׳ נזירה אם עומדת שהיא תואבת לעמוד

שמתוך שתאיבה לעמוד ברצון קאמרה הריני נזירה לא שייך בה אלא שתהא מופרשת ואסורה שלא יהנו ממנה וכשהוא מספר דברים הללו הוי כאילו אמר הוא הריני לאמר דברים הללו אלא שבלבו לקיים מה ומיהו תימה מאי פריך והא אמר ב״ש חדא וימנא הא טובא איצטריך הך דפרה לאשמועינן דהוי נזיר אע"ג דלא הזכיר נזירות ושמא קשה לו למה הוצרכו ב״ה לחלוק כיון דהוה פלוגתא דרישא: תרתי תלת הוצרך להשמיענו מחלוקתן בג' בבות הללו דמחלפי בענבים ואיכא למימר שהיה סבור לומר מן הענבים ונפל בפיו גרוגרות: בשרא וחמרא מצוין הן ביחד זוללי בשר רבא מי קתני עמדה מאליה דמתניתין הא דתנן רבוצת פרה לאשמועינן דוקא י. עמדה מאליה וא״כ ה״ל למתני בפי׳ עומדת מאליה וליכא לפרש ביז עמדה כלל רביצת פרה ליתני

ואמר שתעמוד ע"י עצמה או שתעמוד ע"י עצמה או שתעמוד ע"י עצמה או ע"י אחרים ומה לו לתלות נזירותו במאי שהוא יודע בבירור אם הוא רוצה להיות נויר יאמר בלא תנאי הריני נזיר: כגון שהיתה פרה רבוצה לפניו ואמר הרי עלי קרבן וה"פ דמתני סבורה פרה שאינה יכולה לעמוד ותאבה לידור שאם תעמוד בין מאליה בין ע"י אחרים שתכנס לעזרה ויקריבוה לקרבן נויר ואע"פ שאין מביא פרה לקרבן חובה מ"מ היו רגילין להביא יום תגלחתן קרבנות נדבה עולה ושלמים כדכתיב מלבד אשר תשיג ידו כפי נדרו והוא משלים דבריה ואומר הרי עלי קרבן נזיר ולאידך פירושא הוי כאילו אמר הרי עלי קרבן נזיר לב"ש הוא נזיר ולב"ה: אלא דלת בת קרבן היא. לא שייך בה למימר שיעשה קרבן בפירוש הוי עלי קרבן נזיר לב"ה: אלא דלת בת קרבן היא. לא שייך בה למימר שיעשה קרבן בפירוש הרי עלי קרבן נזיר אמאי לא הוי נזיר לב"ה: אלא דלת בת קרבן היא. לא שייך בה למימר שיעשה קרבן

וכמנחת סוטה תקדוש ומייתינן לה מן השעורין ואי לא לא מייתינן כלל: קמ"ל. דאפ"ה יביא מן החיטין. ולעולם לא מלית למידק מתני׳ דכי אמר מן העדשים לא מייתי ולא כלום: בזתבר׳ או אמרה פרה. בגמרא מתרלינן כגון שהיתה פרה רבולה לפניו ואמר כמדומה לי כסבורה

פרה בן שאינה עומדת לעולם ע"י אדם הריני נזיר ממנה מבשרה אם בו(ב) נתהיים מחשבתה שתהא עומדת מאליה אלא אני אלך ואעמידנה. דוב"ש לשיטתן דאמרים כי אמר מן הגרוגרות הוי נזיר הכא נמי כי אמר הריני נזיר הוי נזיר וכי אמר מבשרה לאיתשולי קאתי ואין שאלה במיר. וב"ה אמרי הואי אמר מבשרה כגרוגרות דמי ולא הוי נזיר. ולגבי דלת כגון שהיה דלת נעול לפניו ואמר כמדומה אני שסבור הדלת הזה שאין נפתח ע"י אדם הריני נזיר מנסריו אם תתקיים מחשבתו שיפתח מאליו ונפתח מאליו וב"ש הלכו לשיטתן דכי אמר הריני נזיר הוי נזיר דאין אדם מוליא דבריו לבטלה וכי אמר מנסריו לאיתשולי הוא דאתי ואין שאלה במיר: א"ר יהודה. לא אמרו ב"ש שיהא מיר [כלל שהן] לא דברו אלא לענין נדר שאם אמר הריני יונדור מבשרה והרי פרה זו עלי קרבן אם עומדת היא מאליה (ג) שועומדת מאליה דהוי נדור הימנה ואינו נזיר: גבן לסבורה פרה זו. היינו דקתני אמרה פרה שכן מלינו (ד) מה מחשבה חשהוליה הכתוב בלשון אמירה כגון ודובר אמת בלבבו (תהלים טו) ויאמר עשו בלבו (בראשית מ) שו: הריני נוירה. ה"א יתירה משמע הימנה: הא אמרוה ב"ש חדא זימנא. יודאם אמר הריני מיר מן הגרוגרות דהוי נזיר וה״ה נמי לכי אמר הריני נזיר מבשרה ל"ל למתנייה: **תרתי** סלס. התני פרה דלת פוגרוגרות וכולהו לריכי וכו':ים משום דמיחלפן בעובים. דפירא בפירא מיחלף ואית להו לבית שמאי דכינויי כינויי נזירות כנזירות (ס) מדתני בברייתא ש: ואי איתמר בשר. לחודיה ה"א הכא הוא

דאמרי ב"ש דהוי נזיר דבישרא וחמרא אורחייהו דאינשי דאמרי בהדי הדדי ואמטו להכי איכא למימר כי אמר מבשרה כמ"ד ד' מיין דמי: אבל גרוגרות ודבילה. דלאו בהדי יין נינהו אימא דלא תיהוי להו שם כינוי קמ"ל: ומי קסני אם עמדה מאליה. אם עומדת סתם האמר בין מאליה בין ע"י אחרים: אלא אמר רבא כגון שהיתה פרה רבולה לפניו ואמר הרי עלי קרבן. כלומר שהיתה פרה רבולה לפניו ואמר כסבורה פרה זו שאינה עומדת (ו) מעכבת אני כאן שלא אעמוד לעולם ואפילו על ידי אדם: ואמר הרי עלי קרבן. כלומר שהזיר עלמו ממנה אם לא יעמידנה מן ועמדה מאליהאן:

דמאי פריך והאמרי ב"ש חדא זימנא [הא] איצטריך לאשמועינן אע"ג דלא הזכיר כלל נזירות ג' והלכו בית שמאי לשיטתן דכי היכי דלא שייכי גרוגרות למירות ואפ״ה מזר הכי נמי לא שייך בשר למזר: תרתיין תלת. כלומר בב' בג' מקומות בגרוגרות ובפרה ובדלת ולריכי כדמפרש ואזיל דאי איתמר בגרוגרות משום דמחלפי בענבים דתרווייהו פירי נינהו ושמא בדעתו היה לומר ענבים ועלה בפיו גרוגרות ובשר וחמרא זו היא עיקר הסעודה ומיחלף בלשון בני אדם זה לזה וא״ת וליפלוג בבשר [וחמרא]? בלא עמידת הפרה ה׳ (ולא לומר) לשיטתו® וי״ל דאה״י אלא אגב אורחיה קמ"ל דכוונחו שעמדה ר"ל מאליה דן ולקמן מפרש שזהו בכלל קושית הש"ם דפריך אשינוייא דרמי בר חמא: בדי קתבי באדיה. אם עומדת קתני דודאי אי הוה מאליה במתני' מפורש הייתי מודה לדבריך אך מדלא קאמר מאליה ש"מ דליכא לפרושי בדידך דאי בדידך ליתני הריני וזיר מבשרה ולא ליתלי וזירות בהעמדה [ולכן הקשה]® לו שמוסיף על הלשון™ המשנה מאליה [אבל] הא לא קשיא מאי דמוסיף רמי בר חמא ועמדה מאליה שזה הלשון אין לריך להוסיף אלשון המשנה אלא עיקר הדבר במה שתולה נדרו לריך לשנות התנא ומה שעשתה הפרה אחרי כן א"ל לשנות אלא בעל פה אומר איך נעשה המעשה אחרי כן דודאי שתלהיי נדרו בעמדה הפרה מאליה דלא הוי נזיר אם לא עמדה מאליה ולכך הולרך בי לפרש ועמדה ביו וליכא לפרש בין מאליה בין מאחרים שאין דרך בני אדם לחלות בדבר שיודע שיעשה שאם דעתו להיות מיר למה תלה בשום דבר וא״ת ומאי קשיא ליה מי קתני מאליה והא כמה משניות דמשנינן חסורי מיחסרא והכי קתני וי"ל דה"מ היכא דמוכח החיסרון אז יש כח להוסיף על לשון המשנה אבל לפי? דרמי בר חמא לא מוכח כלום דבמשנה חסר מאליה כיון דאינה חולה מחלוקת החנאים כלל בעמידת הפרה אלא כל המחלוקת בנודר מן הבשר אי חייל עליה נזירות לכל מילי אי לא לכך פריך מי קתני מאליה דאין לו להוסיף על לשון המשנה כיון דלא מוכח מפלוגמא דמנאי דחסר כלום: הרד עדי בקרבן. 14 פי׳ הפרה ור״ל ה| אם עמדה 15 אם לא עמדה כדמסיק לקמן אלא 16 דלא שבקיה לסייומי למילמיה עד דפריך ליה: ≥ב"ש סברי תורפיה דההוא גברא משום [אוקמה] בידיה הוא. ואם לא עמדה ר״ל אם לא אעמידה (והכא) [והא] לא אוקמה וחייב להביא קרבן

קתני הריני נזירה והיכי משתמע קרבן ו"ל דה"ק הריני מביאה בקרבן נזירות אם לא עמדה ואע"ג דקרבנות נזיר אינם באים מבהמה גסה [ה"מ] חובותיו של נזיר אבל היו רגילים להביא נדרים ונדבות עם קרבנות נזירות ואותם באים אף מבקר ולאן הכל לפי נדרו ונדבתו: